

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-01-29

Ärendenummer KOV-2025-00192

Handläggare

Emma Hansryd / Christer Bergman

Telefon: 031- 368 70 37

E-post:

emma.hansryd@kretsloppochvatten@goteborg.se

Förslag till investeringsnominering 2026–2035

Förslag till beslut

Kretslopp och vattennämnden antecknar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Förvaltningen lämnar förslag på investeringsnomineringar för åren 2026–2035. Kretslopp och vattennämndens investeringsbehov för vatten, avlopp och avfall perioden 2026–2035 uppgår till 16,8 miljarder kronor, där 16,3 miljarder kronor avser investeringar inom VA-verksamheten och 492 miljoner kronor avser investeringar inom avfallsverksamheten. Förslaget är något högre än föregående års nominering.

Bilagda underlag redovisar investeringsområden och bedömda volymer för investering och reinvestering. Underlagen redovisar även verksamhetsrisker som omhändertas respektive kvarstår, kapitalkostnadsutveckling, driftkostnadseffekter, bedömning utifrån hållbarhetsdimensioner samt beskrivning av förvaltningens betydande projekt.

Området skattefinansierade investeringar, avser skyfall. Budgetposten förutsätter finansiering via skattemedel både i investerings- och driftbudget. Underlag för kommunbidrag för driftverksamhet 2026–2028 bifogas för vidare beredning i kommunens budgetprocess.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Investeringsvolymen som föreslås för vatten, avlopp och avfall under nomineringsperiod år 2026–2035 uppgår till 16,8 miljarder kronor. Nomineringen består av investeringsprojekt som antingen är pågående eller planerade. Den föreslagna investeringsvolymen kommer resultera i ett ökat taxebehov en längre tid framigenom. Den främsta anledningen till ökat taxebehov är ökning av kapitalkostnader. Låneskulden beräknas växa varje år och orsakar en högre räntekänslighet. Det leder till att en större andel av taxeintäkterna kommer finansiera räntekostnader vars storlek kan variera beroende på konjunkturläge.

Bedömning ur ekologisk dimension

Kretslopp och vatten strävar ständigt efter att erbjuda hållbara lösningar inom stadens VA-försörjning och avfallshantering. Följden blir att den ekologiska dimensionen är högst väsentlig för förvaltningens verksamhet.

Investeringsnomineringen är ett viktigt verktyg för att planera och implementera miljömål som resulterar i ett aktivt klimatarbete och en god hushållning av naturresurser. Investeringsplanen bidrar till att stärka förvaltningens roll i att bedriva ett effektivt klimat- och miljöarbete som utgår från att inte överlämna stora miljöproblem till kommande generationer.

Bedömning ur social dimension

Stadens invånare ska erbjudas en god livskvalité. Kretslopp och vatten bidrar med detta genom att förse göteborgarna med en robust samt effektiv leverans och produktion av dricksvatten, tillförlitlig och säkrad avledning av avloppsvatten samt en effektiv avfallshantering som innebär en god hantering av naturresurser.

Medborgarnas närmiljö förbättras genom att elektrifierade anläggningsmaskiner som kommer användas i högre grad under pågående byggnationer. Dessa anläggningsmaskiner skapar mindre buller och är emissionsfria vilket också resulterar i en förbättrad arbetsmiljö för arbetstagarna.

Investeringsnomineringens innehåll får följden att stadens invånare får en bättre tillgång till ett bra friluftsliv, ett rikare djur och naturliv samt trevliga badplatser och rena vattendrag.

Bilagor

1. Investeringsnomineringar 2026
2. Nomineringsunderlag investeringar siffror 2026 KoVN
3. Bedömning utifrån hållbarhetsdimensionerna 2026–2035
4. Kommunbidrag 2026–2028

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden informeras om förslag till investeringsnomineringar för åren 2026–2035.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har tagit fram investeringsnomineringar för åren 2026–2035 som en del av långsiktiga planer enligt förvaltningens styrmodell och stadens årliga budgetarbete. Nomineringarna skickas av nämnden till kommunfullmäktige för beslut. Kretslopp och vattennämndens investeringsnominering för vatten, avlopp och avfall perioden 2026–2035 uppgår till 16,8 miljarder kronor där 16,3 miljarder kronor avser investeringar inom VA-verksamheten och 492 miljoner kronor avser investeringar inom avfallsverksamheten. Av investeringsvolymen för vatten och avlopp är 6,6 miljarder kronor reinvestering. Motsvarande summa för avfall uppgår till 16 miljoner kronor.

Exploateringsverksamheten nominerar 1,5 miljarder kronor under period 2026 – 2035. Skattefinansierade projekt består av projekt inom skyfall och skattefinansierade deponier nominerar 548 miljoner kronor under period 2026–2035 där cirka 544 miljoner kronor avser investeringar inom skyfall och 4 miljoner kronor avser investeringar skattefinansierade deponier.

Förutsättningar

Kretslopp och vatten har följande investeringsområden: Vatten- och avlopp, Avfall, VA-utbyggnad (Exploatering) och andra skattefinansierade investeringar (skyfall och deponier). Förslaget utgår från behov, måluppfyllelse, risker och förmåga för nämndens uppdrag inom VA. Arbetssättet har bland annat tagits fram efter iakttagelser och rekommendationer från stadsrevisionen i en granskning avseende förnyelsen av VA-anläggningen 2021 och låg även till grund för nomineringarna 2025–2034. Bilden nedan visar grafen för investeringsvolymen i Investeringsnominering 2026–2035.

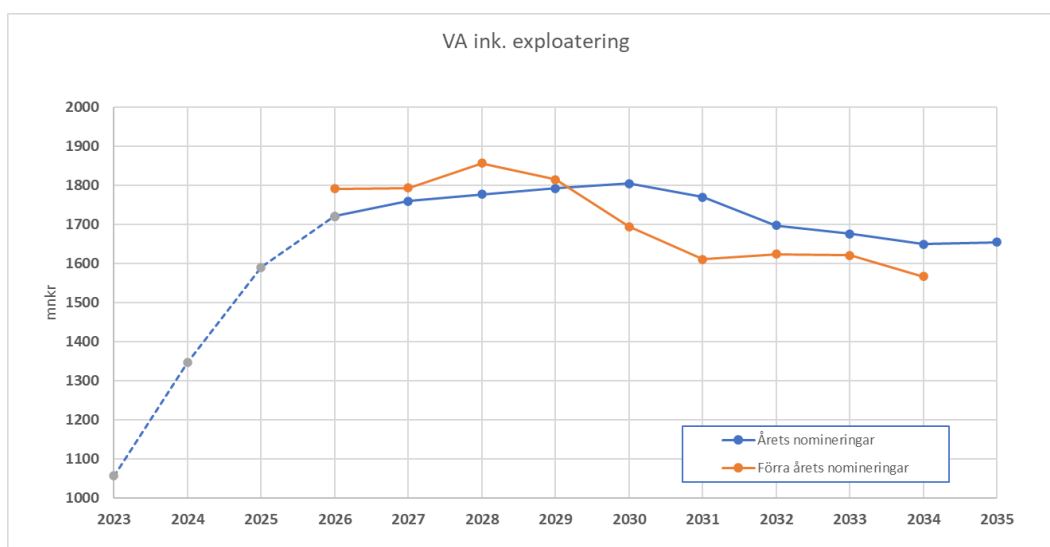

Bild 1. Investeringsnominering 2026–2035

Behov och mål

Det finns behov av investeringar inom förvaltningens samtliga huvudprocesser: dricksvattenförsörjning, avloppshantering och avfallshantering samt inom skyfall.

Huvudprocesserna styrs av målen som förvaltningen tagit fram och som analyserats i de Långsiktiga verksamhetsplanerna för Avloppshantering och Dricksvattenförsörjning och Avfallshantering. I dessa planer finns hanterat; Åtgärdsplan vatten, Regional vattenförsörjningsplan, Åtgärdsplan avlopp, Regional avfallsplan (Göteborgsregionen minskar avfallet), VA-utbyggnadsplan för befintliga områden samt Skyfallsöverenskommelsen. Det finns även så kallade "generalplaneinvesteringar" inom VA-verksamheten vilket styrs av stadens Översiktsplan, Planeringsstrategin och Övergripande Inriktning Samordnad Stadsutveckling (ÖISS). Nämndens investeringar består av nyinvesteringar och reinvesteringar. Nämndens investeringar är både värdehöjande och värdeåterskapande åtgärder. Värdehöjande åtgärder definieras som åtgärder där nya anläggningar/funktioner byggs eller prestanda förbättras utöver ursprunglig funktion. Värdeåterskapande åtgärder är de som tillser att ursprunglig funktion bibehålls - även kallat förnyelse.

En viss del av investeringarna räknas också som förnyelse exempelvis där rör byts ut och samtidigt uppgraderas till en större dimension eller för en pumpstation där en ny förbättrad ersätter en gammal enklare. VA-anläggningens behov är i storleksordningen knappt två miljarder kronor per år för en långsiktig hållbarhet under nomineringsperioden utifrån befintlig kunskap. Behovet är definierat som ett årligt behov för att upprätthålla (värdeåterskapande) VA-anläggningen samt utökade krav (värdehöjande) inom miljö, klimat och säkerhet och därtill även stadsutveckling på generalplanenivå. En bedömning, baserat på återanskaffningsvärde, är att förnyelse står för drygt hälften av behovet på två miljarder kronor. Förnyelsen behöver dubblas för att uppnå VA-anläggningens behov utifrån befintlig kunskap. Bilden nedan redovisar fördelningen mellan nyinvestering och reinvestering i förvaltningens investeringsnominering.

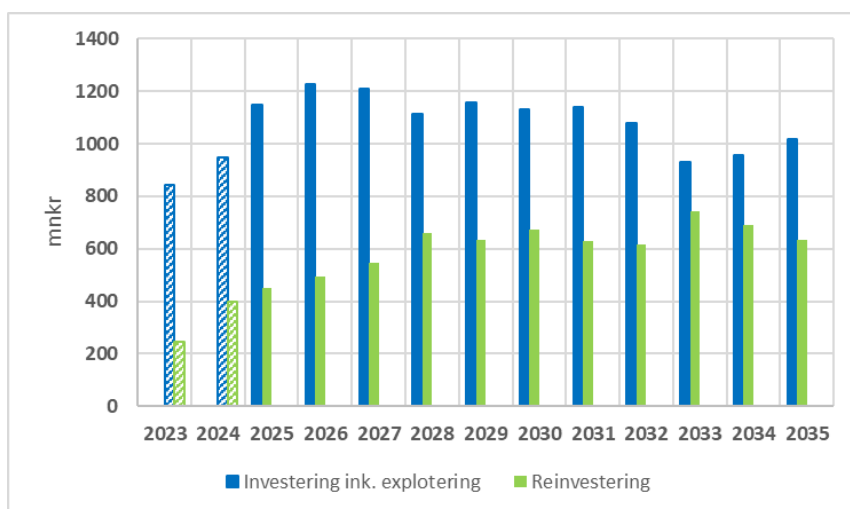

Bild 2. Nominering 2026–2035 fördelning mellan nyinvestering och reinvestering

Vatten och avlopp samt avfall

Kretslopp och vattennämndens investeringsbehov för vatten, avlopp och avfall perioden 2026–2035 uppgår till 16,8 miljarder kronor. Nomineringen innebär en ökad investeringsverksamhet med mål att försöka tillgodose det investeringsbehov som finns inom stadens VA-anläggningar.

Nomineringen visar ett tydligt fokus på att uppnå de beräknade investeringsbehoven. Ökningen sker för de prioriterade behoven, såväl enskilda stora satsningar som en ökad reinvestering och förnyelsetakt inom vattenproduktion, vattendistribution och avloppsavledning. Det är under tidsperiod 2026–2029 som ökningen sker främst och investeringsbehovet bedöms vara som störst. Anledningen till att förvaltningen uppskattar en större ökningstakt de kommande åren beror på ambitionen att uppnå de beräknade investeringsbehoven som finns bland stadens VA-anläggningar.

Nomineringen uppfyller behoven för stadens planerade stadsutveckling inom generalplaneinvesteringar, där bland annat utbyggnad av överföringsledningar på Norra Hisingen ingår.

Kapitalkostnader för alla investeringar finansieras genom debitering av VA-kollektivet enligt gällande VA-taxa och avfallskollektivet enligt gällande avfallstaxa. Prognosen är att kapitalkostnaderna kommer att öka under planperiod 2026–2035. De höga investeringsvolymerna kommer att medföra en ökad låneskuld, ökade kapitalkostnader och därmed en ökad räntekänslighet. I kapitalkostnaderna ingår både taxefinansierad- och skattefinansierad verksamhet. Där taxefinansierad verksamhet står för merparten av kostnaderna.

VA-utbyggnad (Exploatering)

Utbyggnad VA för exploatering uppgår till ca 1 500 mnkr år 2026–2035. I nomineringen har hänsyn tagits till stadens prognos för utbyggnadstakt och en kraftig minskning gjordes i föregående års nominering och denna prognos kvarstår fortsatt för 2025.

Belopp i mnkr	Utfall	Bud get	Prog nos	Nominering						
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2026-2030	2031-2035
VA-exploatering	-199	-140	-140	-150	-150	-150	-150	-150	-750	-750

Skattefinansierade investeringar och projekt Tekniskt vatten

Kretslopp och vatten har ansvar att utföra projekt där kapitalkostnader finansieras av skatteintäkter och inte av taxeintäkter. I årets nomineringsunderlag är det projekt inom skyfall och deponier som ingår i skattefinansierade investeringar.

Investeringsbehoven för skyfallsåtgärder beräknas till 1 200 miljoner kronor för period 2026–2035. Uppskattade kostnader för skyfall ska ses som indikativa. Stora investeringar kan förväntas framåt men hur snabbt dessa kan genomföras

beror på hur politiken beslutar kring målbild och ambitionsnivå. Deponier som ska finansieras av skattekollektivet uppskattas till 4 miljoner kronor under tidsperiod 2026–2029. De har tillkommit i denna nominering då kraven på åtgärder har skärpts.

Projekt Tekniskt vatten ska inte heller finansieras via taxekollektivet. Projektet är färdigställt under 2025 och inga investeringsmedel äskas för år 2026–2035. Det uppstår dock kapitalkostnader och andra driftskostnader för åren 2026–2035 som följd av projektet.

Måluppfyllelse och risker

För investeringsnomineringar VA som tagits fram har måluppfyllelse samt risker och konsekvenser bedömts. Inom dricksvattenförsörjning är de största riskerna generellt råvattenbrist, otjänligt vatten, leveransavbrott och oplanerade driftkostnader till följd av akuta insatser på en föråldrad anläggning.

Avseende avloppshantering finns identifierade risker såsom dålig vattenstatus, källaröversvämningar, översvämningar på vägar, dålig badvattenkvalitet samt dyrare avloppsrening. Måluppfyllelse och risker är också relaterade till stadens miljö- och klimatmål. Förvaltningens förmåga att uppfylla målsättningen inom detta område och den strategi som förvaltningen arbetar efter inom detta område är påverkat av den investeringsram som finns att tillgå.

Förvaltningens förmåga

Genomförandeförmågan för investeringsvolymen är beroende av egna personella resurser, av externa faktorer så som vattendomar och andra tillstånd, tillgång till konsulter och av entreprenörer samt marknadsläget. Utifrån detta har förvaltningen gjort en bedömning av i vilken takt som förmågan att genomföra investeringsprojekten kan öka och effektiviseringar göras för att nå målen. En politisk viljeinriktning som är tydlig och stabil över tid bidrar till hög motivation hos och tillgång till personal, konsulter och entreprenörer. Omfattande arbete har genomförts och pågår fortfarande för att möta förmågan genom ökad bemanning (enligt personalförsörjningsplan), förändrade arbetssätt, utvecklad organisation, omorganisation av avdelningen Utveckling och projekt (tidigare Stadsutveckling och Projekt och utveckling), utvecklad projektprocess, kompetenshöjning samt dialog med konsulter och entreprenörer. Dessa åtgärder har givit en tydlig effekt under 2022–2024 med ökad måluppfyllelse men förändringen behöver fortsätta.

Förnyelse av VA-anläggningen förutsätter i högre grad insatser av egen personal än investeringar i nya anläggningar och ledningar. Exempel på sådana insatser är analys, samordning och kontroll av förnyelsearbeten inom befintligt ledningsnät för bibehållen leverans, projektarbeten under pågående drift i vattenverken, inkopplingar av förnyade vattenledningar med höga hygienkrav.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens investeringsnominering utgår från de långsiktiga verksamhetsplanerna och de mål dessa baseras på. Nomineringen visar på en

tydlig ökningstakt för att nå VA-anläggningens behov inom miljö, klimat och leveranssäkerhet och därtill även planerad stadsutveckling. Genom nomineringen kan förvaltningen minska riskerna för VA-verksamheten och ge goda förutsättningar att upprätthålla nämndens uppdrag. Målet är att ha långsiktigt hållbart, gott och hälsosamt dricksvatten samt råvatten, och en säker leverans av dessa. Investeringar inom dricksvatten omfattar prestandaökning och förnyelse av råvattenanläggningen och våra vattenverk, befintligt dricksvattennät, dricksvattenpumpstationer samt hög- och lågzonsreservoarer och gemensamhetstunnlar. Under nomineringsperioden kommer byggnation av ny råvattentäkt pågå. Förnyelsetakten för ledningsnätet ökas för att kring år 2028 ligga på en fördubblad nivå. Dessa projekt minskar riskerna för otjänligt vatten och leveransavbrott.

Avloppshantering ska fungera med minimal påverkan av översvämningar, bräddning och tillskottsvatten, samt att den bidrar till god status enligt EU:s vattendirektiv. Investering inom detta område omfattar prestandaökning i och förnyelse av dagvattennät, spillvattennät och kombinerat avloppsnät, spillvatten- och avloppspumpstationer samt dagvatten- och spillvattentunnlar.

Utbyggnad av kommunalt avloppssystem inom VA-upprustning följer VA-utbyggnadsplan för befintliga områden på samma sätt som för dricksvattenförsörjning. För avlopp följer vi planen med mål för minskad bräddning och minskat tillskottsvatten med fler. En tydligt ökad takt av förnyelse ingår. Förvaltningen planerar också att färdigställa flera projekt för stora pumpstationer och pumpkedjor för minskad bräddning, separering av dagvatten från spillvatten och minskat tillskottsvatten påbörjas i planerad tid. Förbättring av dagvattensystemet och högvattenskydd påbörjas under perioden. Dessa projekt bidrar till en god avloppshantering samt minskar risken för källaröversvämningar, översvämningar, dålig vattenkvalitet i känsliga sjöar och vattendrag, dålig badvattenkvalitet och höga flöden till avloppsreningsverket. Förnyelsetakten av avloppshantering innebär att underhållsskulden inte ökar.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson

Förvaltningsdirektör

Emma Hansryd

Avdelningschef Utveckling och projekt